

Obrtniški Glasnik

Glasiilo Zavoda za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani

Naročnina znaša za vse leto 25 Din, za pol leta 13 Din, za četrt leta 7 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. — Inserati po dogovoru. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica (Zbornica za TOI).

III. leto.

Ljubljana, dne 18. februarja 1932.

Štev. 7.

Odgovor na klevete in neresnice o stroških ljubljanske zbornice za TOI

750.000 Din je ljubljanska zbornica dobila od obrtništva — dala je obrtništvu nazaj 680.000 Din — torej samo 70.000 Din od obrtniškega denarja je uporabila za vse poslovne stroške in vse uradništvo. Beograjska obrtna zbornica je samo za uradnike izdala 456.000 dinarjev, torej 7 krat več kot ljubljanska.

V posebni izdaji »Obrtniškega Vjestnika« se govori tudi o stroških ljubljanske zbornice in beograjske ločene obrtne zbornice. Že na prvi pogled se vidi, da so te številke namenoma prirejene tako, da bi se naše obrtništvo begalo. Ako bi gospodje, ki so te številke delali, hoteli biti res pravični, potem bi oni morali pri računanju stroškov ljubljansko kot skupno zbornico s tremi odseki primerjati z vsemi tremi ločenimi zbornicami v Beogradu. To bi bilo pravično in ako bi to storili, potem bi videli, kako ogromno cenejša je naša skupna ljubljanska zbornica kot beograjska. Pa tudi sama ločena obrtna zbornica v Beogradu je dražja kot naša ljubljanska zbornica. Govoriti o tem, da plača srbski obrtnik samo 5 Din za svojo zbornico, je skrajno demagoško, neiskreno in neresnično. Obrtniki vedite! Obrtna zbornica v Beogradu dosedaj sploh ni poznala pravih doklad, kajti ona se je vzdrževala iz taks, ki so jih obrtniki njej plačevali za obrtne liste. V Srbiji je namreč dosedaj obrtne liste izdajala obrtna zbornica in ne državna oblast kot pri nas. Te takse, ki jih je srbski obrtnik plačeval zbornici, so tudi do 400% višje kot doklade, ki jih je obrtnik plačeval naši skupni zbornici. Ako srbski obrtnik za ločeno zbornico ni plačeval doklade, je torej plačeval visoke takse. Jasno je torej, da je srbski obrtnik plačeval več za svojo zbornico kot naš slovenski, če se pa to, kar on plača, imenuje namesto doklade taksa, je to pač vseeno — plačati je moral. To naj našim obrtnikom povedo gospodje, ki v gori omenjenem časopisu zavijajo resnico.

Da pa bo slika glede stroškov jasna, omenjamo na podlagi točno ugotovljenih podatkov s strani izvedencev sledeče:

Ljubljanska zbornica je dobila od obrtništva na leto 750.000 Din na dokladah, od tega je dala 450.000 Din za obrtno-pospeševalni urad, 200.000 Din za obrtno-nadalje-

valne šole, okrog 30.000 Din za onemogle obrtnike itd., torej dala je obrtništvu nazaj 680.000 Din, ostalo ji je torej 70.000 Din, reci in piši sedemdesettisoč dinarjev od obrtniškega denarja je ljubljanska zbornica uporabila za vse svoje uradno poslovanje, razsvetljavo, kurjavo, poštino, seje, potne stroške in za celokupno svoje uradništvo. Tukaj se naj pove, kar sami nasprotniki priznavajo, da je beograjska ločena zbornica izključno za svoje uradništvo izdala 453.000 Din, torej sedemkrat več nego je plačal za upravo ljubljanske zbornice slovenski obrtnik. Poleg tega naj omenimo, da je v zadnjih letih ljubljanska skupna zbornica znižala svoj proračun za 1 milijon dinarjev, medtem, ko je v zadnjih letih beograjska ločena zbornica svoj proračun za preko pol milijona dinarjev zvišala. To je dovolj jasno za vsakega, ki pošteno in dobro misli. Tudi pripominjamo, da tajnik ljubljanske zbornice, ki je že čez 10 let v zbornični službi, nima tako velike plače, kakor jo ima tajnik beograjske komore, ki je komaj dobri dve leti v tej službi. Sedaj tudi vidite obrtniki, kako zlobne, neresnične in izmišljene so one gorostasne številke, ki jih agitatorji za ločene zbornice trosijo okrog v slepi strasti, da bi škodovali ugledu te gospodarske institucije. Ali je pravilno, da se ljudje tako daleč spozabijo, da niti dobro ne premislijo, ali govore resnico ali ne. Hvala Bogu, da so po večini naši obrtniki pametni možje, ki prej premislijo, kaj govore in ki govore z razumom. In teh je ogromna večina in ti hočejo ostati v skupni zbornici s samostojnim odsekom, ker le na ta način se bo kaj doseglo. V današnjih težkih časih ne bomo razbijali in si delali samo večje stroške, ampak bomo skupno delali in štedili. Tako pravi vsak pameten gospodar in vsak dober obrtnik hoče biti tudi pameten gospodar.

Z najtežjim kalibrom!

Zagovorniki ločenih zbornic so se po izgubi »Obrtnega Vestnika« zatekli na — Hrvatsko! Tam so našli zavetje pri »Obrtničkem Vjestniku«, ki prireja zanje »posebne izdaje«, kjer ponavljajo v slovenskem jeziku svoje neosnovane napade na zagovornike skupnih zbornic.

Pred nami leži »Obrtnički Vjestnik« posebna izdaja št. 2. V tej posebni številki je natisnjen tudi članek z naslovom »Obrtništvo v borbi za Jugoslovanstvo«. Naj nam bo dovoljeno, da ponatisnemo iz tega članka nekatera zelo značilna mesta:

»... Razmere, v katerih živimo obrtniki Dravske banovine, so vse preje kot razmere, v katerih živijo bratje obrtniki drugih banovin. Pri nas se smatra obrtniški stan za stan, katerega je mogoče uporabiti za vse mogoče in kadar koli je potrebno. Nasprotno se pa obrtnika ne pokliče, niti zasliši, kadar gre, da naj tudi obrtnik soodloča v gospodarskih in političnih vprašanjih. V dokaz temu je to, da se ni vpoštevalo organizacij obrtništva in njih sklepov, ki so bili sprejeti nedavno tega v Celju z namenom, da se dokaže globoko umevanje obrtništva za samo čisto Jugoslovensko stvar. Zavedamo se, kaj po-

meni za nas Jugoslavija (mi tudi, op. ured.) in prav radi tega se čutimo tudi prizadete, da nas naša slovenska javnost tako omalovažuje in nam odreka, da bi smeli mi (zakaj samo »mi«? op. ur.) zastopati načelo splošne Jugoslovenske obrtniške skupnosti (patenta na to »zastopstvo« nima nihče ali pa vsak, op. ured.). Znano nam je prav dobro, da je izvor te slovenske separatistične obrtniške politike v tistih krogih, ki se smatrajo duševno močnejšim kakor pa obrtniki. Prav zato pa odklanjamo mi politiko tistih mož za naš pokret, ki menjajo svoja načela in svoje značaje samo zaradi tega, ker mislijo, da je Slovenija v gospodarski nevarnosti. Tem bolj se pa čudimo tem ljudem, ki se sicer ob vsaki priliki trkajo na prsa in poudarjajo Jugoslovanstvo, da prav to preneha tedaj, ko gre, da bi skupno z brati Srbi in Hrvatmi odločevali in zastopali enotno — Jugoslovensko gospodarstvo. Nasprotno smo pa mi prepričani, da se nam ni bati niti bratov Srbov niti Hrvatov, da bi nam škodovali, ker v tem oziru nas zakoni in ostala Jugoslavija zadostno ščitijo, da se moremo svobodno razvijati in napredovati. S slovensko separatistično gospodarsko politiko

se pa ne moremo strinjati, ker je prav ta politika velika cokolja in ovira za razvoj obrtništva Dravske banovine. Bojazen pred centralizacijo, ki jo imajo pred očmi slovenski separatistični gospodarski krogi, ne drži. Prav ti krogi so vedno iskali stikov vsepovsod v tuji inozemstvu (!), sedaj hočejo pa kar naenkrat ostati v ozkem krogu in od tu vladati. O centralizaciji gospodarskih ustanov mi nimamo nikjer nobenega zakona in je tudi povsem prirodno, ako ima gotova pokrajina ali banovina zase tako svojo ustanovo, ki je popolnoma avtonomna, če pa te ustanove nastopajo od časa do časa skupno, moramo pa to le pozdravljati, ker je to gotovo v interesu vsega našega narodnega gospodarstva (ali niso doslej tako delale že naše skupne zbornice? op. ured.).

Nato člankar nadaljuje:

»Vse to nas zanima in nas mora zanimati, ako nočemo biti sami sebi grobokopi. Tovariši obrtniki, povejte nam, ali ni naša borba poštena, ali ni naša borba jugoslovenska, ako zahtevamo, da se nas in naše razmere izenači z drugimi banovinami in ako zahtevamo in zastopamo: en narod, ena država, en zakon (kaj pa ima ta zahteva opraviti z vprašanjem skupnih ali ločenih zbornic?!, op. ured.). Prijatelji, naša borba je odkrita in mi dobro vemo, kaj je dobro in kaj je slabo za obrtništvo.

Da se pa mi tega zavedamo, je znak slabosti in nevolje naših neprijateljev, ki nas ne puste kvišku in radi tega nas nazivajo celo izdajnike Slovenije (Kdo? Kje? op. ur.), kar odločno odklanjamo, ker vemo, da brez Slovenije ni Jugoslavije in nasprotno. Prav to pa nas usposablja za dobre Jugoslovane in državljane, ker vemo, da je prav separatizem že mnogo škodoval Sloveniji. Isto se pa sedaj godi z nami obrtniki Dravske banovine, da ker smo dobri Jugoslovani, kar smo že tudi mnogokrat dokazali, se pa nas vara z vsem mogočim zato, da ne bi vztrajali na zahtevi po enotnosti in samoodločevanju v naših stvareh. Temu zlu, ki nas ovira v borbi za samo-obrtniške interese, se je pridružil ves slovenski tisk, ki se je pokazal tako popolnoma ne-jugoslovenski in neobjektiven s svojim poročanjem o resničnem položaju, kar velja nam obrtnikom tudi zapomniti.

Tovariši, bodimo enotni — Jugoslovanski, kajti pravica in resnica mora tudi v Sloveniji slejkoprej zmagati.«

Naš odgovor.

Po pravici rečemo: zbolela nas je glava, ko smo prebrali to celo pesem o »separatizmu«. Pisec citiranih vrstic je namreč s svojimi stavki dokazal, da niti pojma nima o tem, kaj je separatizem!

Beseda »separatizem« prihaja od latinske besede »separare« = ločiti. V političnem besednjaku pomeni torej »separatizem« stremljenje večje ali manjše skupine ljudi, da se od kakšne druge skupine (navadno od države) »separirajo«, t. j. ločijo in pridejo pod kakšno drugo gospodstvo ali pa da postanejo samostojni. Tako so n. pr. Nemci pred vojno dolžili Alzačane, da so »separatisti«, češ da hočejo od Nemčije proč k Franciji, po vojni pa so zopet Francozi dolžili del Alzačanov »separatizma«, češ da hočejo proč od Francije, nazaj k Nemčiji.

»Separatisti« pri nas v Jugoslaviji bi bili torej tisti ljudje, ki bi hoteli od kraljevine Jugoslavije proč in bi silili h kakšni drugi državi ali pa bi hoteli postati sami neodvisni.

Po tem strogo stvarnem pojasnilu pa prosimo g. pisca zgoraj navedenega članka za prijaznost: Ali ne bi hotel gospod biti tako ljubeznjiv in javno povedati ali zapisati in sicer s svojim pod-

pisom, kdo je v Dravski banovini »separatist«? Splošne (pavšalne) trditve v takih slučajih ne drže — ter je treba že naštetih imena, če si noče človek napatiti na hrbet častnega naslova »obrekovalec« ali pa celo »denuncijsant«! Očitane »separatizma« (v pravem pomenu besede) je očitane velezidaje in tako očitane brez konkretnih in pozitivnih dokazov je huda stvar, posebno pred sodiščem!

Mogoče pa ne misli g. pisec na »separatizem« v političnem, ampak le v upravnem oziru?

No, če misli tako, mu pa lahko povemo, da je strahovito zamahnil v — zrak! Pa ne v zrak — zamahnil je baš po tistih krogih, ki so najbolj mero-dajni, da o tem vprašanju odločujejo, t. j. po sami kraljevski vladi! Ni še namreč posebno dolgo tega, ko je kraljevska vlada sama na svečan način obljubila, da bo predložila Narodnemu predstavništvu zakone, ki bodo jamčili banovinam in občinam kar najširšo samoupravo! Ali ve in razume g. pisec, kaj pomeni beseda »samouprava«? Če tega ne ve, mu bodi povedano, da pomeni beseda »samouprava« za banovino (občino) možnost in pravico, da o vseh zadevah bolj krajevne ali za celoto manj važnega značaja odločuje sama! To načelo je v praksi že danes izvedeno do neke mere, bo pa še razširjeno — tako je izjavila sama kraljevska vlada na svečan način! Če se torej mi borimo na podlagi zakona in samo z zakonitimimi sredstvi, za skromno gospodarsko samoupravo v toliko, da naj ostane Zbornica za TOI v Dravski banovini še naprej skupna, kakor je bila, kar seveda nikakor ne izključuje sodelovanja z drugimi zbornicami v zadevah, ki so vsem skupne — potem moramo že reči, da se nahajamo v prav dobri in v prav zelo jugoslovenski družbi. Ali pa je g. pisec morebiti mnenja, da kraljevska vlada ni dovolj jugoslovenska, ker je obljubila banovinam in občinam široko samoupravo? Kar za predpust pa je trditve gosp. pisca, da je ves slovenski tisk »ne-jugoslovenski«!

To se pravi:

»Jutro« ni jugoslovensko;
»Domovina« ni jugoslovenska;
»Slovenec« ni jugoslovenski;
»Obrtni Vestnik« ni jugoslovenski;
»Obrtniški Glasnik« ni jugoslovenski;
»Kmetjski list« ni jugoslovenski!

Gospod državni pravdnik — kje ste? Gospod ban — kje ste? Gospod upravnik policije, kje ste?!

Uradujte, da tudi Vas ne zadene očitke »nejugoslovenskega separatizma«!

Pa pustimo šalo in smeh in govorimo zopet o vprašanju skupnih in ločenih zbornic.

Kakšno je to vprašanje? Ali ima to vprašanje sploh kaj opraviti z jugoslovanstvom?

Vprašanje skupnih in ločenih zbornic nima s politiko prav nič opraviti in tudi z jugoslovanstvom ne! Tudi na Češkem razpravljajo o tej zadevi, toda tam še v sanjah ni nikomur padlo v glavo, da bi trdil, da gre pri rešitvi tega vprašanja za Nemce ali za Čehce, torej za politike! To vprašanje je zgolj stvar notranje uprave, to je stvar notranje organizacije in prav nič več, in pri rešitvi tega vprašanja, če se ga hoče stvarno in pravilno rešiti, ne more in ne sme odločevati politika, ampak zgolj stvarni razlogi, ki jih narekuje gospodarska izkušnja in praksa.

Kar pa smo našli stvarnih razlogov doslej, govore vsi do zadnjega za sistem skupnih zbornic. Z nesramnim očitanjem (političnega) »separatizma« oziroma mržnje proti Beogradu pa se taka vprašanja ne rešujejo in zato take očitke z najodločnejšim protestom zavračamo!

Za povzdigo obrtništva v Dravski banovini

V sredo dopoldne se je vršila v banovinskem svetu razprava o proračunu oddelka za trgovino, obrt in industrijo. Po temeljitem in obširnem poročilu, ki ga je podal načelnik oddelka g. Dr. Rudolf Marn o plodonosnem in intenzivnem delovanju oddelka za pospeševanje in razvoj domače obrti in tujkega prometa ter po ekspozeju k proračunu se je razvila debata, tekem katere je banovinski svetnik g. Jakob Zdravec podal nekaj koristnih in vsega uvaževanja vrednih predlogov.

G. Zdravec je dejal:

Znižanje proračuna, ki se tiče poglavja oddelka za trgovino, obrt in industrijo, vzamem z obžalovanjem na znanje, ker bo ravno ta omejitev kredita posebno občutno zadela obrtno-nadaljevalno šolstvo, kateremu posvečamo v zadnjem času, kakor iz prosvetno-socialnih tako iz nacionalnih razlogov, osobito pažnjo in ki se še dosedaj ni moglo uveljaviti v zaželjenem pravcu, ker nimamo za to šolstvo, kakor znano, dovolj strokovno naobraženega učiteljsva.

Iz tega razloga je pozdraviti pod točko 3 in 6 omenjenega poglavja predvideno vsoto Din 80.000 za strokovno izpopolnitev učiteljsva obrtno-nadaljevalnih šol. Ta postavka se naj v prihodnjem letu vsekakor zviša. Prav posebno pa priporočam pri tej priliki, da se po vzorcu drugih kulturnih držav uvede tudi pri nas poleg učiteljskih tečajev še tečaje za izbrane sposobne mojstre, ki žele strokovno predavati na obrtno-nadaljevalnih in obrtno-strokovnih šolah, da na ta način približamo delavnicam šoli, šolo pa delavnici. V svoji praksi sem se prepričal, da vajenci radi in pazno poslušajo praktična strokovna predavanja mojstrov zlasti, če so podana z nazornim poukom bodisi v šoli, bodisi v obrtni delavnici ali pa v tovarni. Nam ne manjka mojstrov-strokovnjakov, manjka pa nam metodično ali, če se prav izrazim, pedagogično-metodično izobraženih obrtnikov-specialistov. Svoj predlog priporočam kr. banki upravi v uvaževanje.

Važna pridobitev, s katero se lahko laska Maribor, je ustanovitev poslovalnice obrtno pospeševalnega zavoda Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. To poslovalnico vodi naš neumorni zadržni inšpektor g. Založnik, ki si je poleg svojega itak že velikega obrtno nadzorovalnega dela, nadel še to težko nalogo. Radi dejstva, da mora v izvrševanju imenovane naloge stalno potovati, da ohrani stike z obrtništvom, ne more zmagovati naraščajoče pisarniško delo in smatram zato kot nujno potrebno, da se mu, uvažujoč uvodoma imenovano pridobitev, prideli cenejša pisarniška moč in da tudi v ostalem banska uprava poslovalnice obrtno pospeševalnega zavoda moralno in gmotno podpre.

V proračunu pogrešam tudi postavko za strokovno literaturo trgovsko-obrtnega značaja. Manjka nam ponekod učil, opreme in orodja, ki so neobhodno potrebni sestavni del obrtno-nadaljevalnega šolstva. Posebno nam je gledati na to, da v čim najkrajšem času dobimo čimveč dobrih strokovnih knjig. Iz tega razloga prosim, da se naj, v kolikor ni mogoče že letos izkoristiti v ta namen postavke predmetnega proračuna, vpostavi v proračun prihodnjega leta znatnejši znesek za ta namen.

Pri tej priliki si dovoljujem opozoriti slavno kr. bansko upravo na obljubo, ki jo je dala mariborskim pridobitnim krogom glede ustanovitve obrtne šole v Mariboru in ki pod št. 7.720 z dne 20. decembra 1930 glasi sledeče:

»Na vlogo z dne 20. novembra 1930 v pogledu ustanovitve Državne obrtne hotelirske šole v Mariboru je banska uprava pripravljena to akcijo, kolikor je možno, podpirati itd.«

Iz poročil, ki smo jih dobili s strani naše poslanske delegacije v Beogradu obstoja upanje, da nam centralna vlada obrtno šolo v Mariboru, zaenkrat morda samo nižjo obrtno šolo z oddelki za hotelirstvo, za oblačilno in kovinarsko stroko, odobri, seveda samo pod pogojem, da nas tudi banovina in občina v tem pogledu podpreti. Ker v letošnjem proračunu ni vnešen noben znesek za imenovano šolo, prosim in predlagam, da se večji znesek v korist fonda za obrtno šolo v Mariboru dovoli

iz kake druge postavke ter da se ta ustanovitev s strani slavne kr. banske uprave v vsakem oziru podpre.

Kot hvalevredno smatram, da je slavna kr. banska uprava obrnila svojo pažnjo na vajeniške domove, čeprav je znesek, ki je predviden za ta namen prav majhen. Posebno pažnjo bi priporočal ustanovitvi vajeniškega doma v Mariboru kot gospodarskem in kulturnem središču štajerskih Slovencev, kjer se naj naš vajenec duševno in nacionalno vzgoji in kjer naj dobi svojim življenjskim potrebam odgovarjajoče ognjišče in zavetišče. Prosim, da se ta postavka prihodnjič poviša in da se stopi v stremeljenju za tem ciljem v stike z drugimi faktorji, ki pospešujejo te koristne ustanove.

Iz partije 5 priporočam prispevek za trgovsko in obrtno mladino v Ptuj.

Med postavkami izdatkov sicer najdem tujsko-prometno propagandni film, smatram pa za koristno, naj se preskrbi tudi za obrtno šolstvo tekem letošnjega leta nekoliko podučnih filmov, filmov strokovnega značaja za obrtništvo, ki bi se naj, v kolikor jih nimamo sami na razpolago, dobavili iz inozemstva.

Posebno važno se mi zdi, da obdrži kr. banska uprava tudi za naprej v evidenci pospeševanje umetne obrti, kakor keramike, tekstilne obrti, tekstilne industrije, izdelovanje spominskih predmetov, narodnih izdelkov itd. Opozarjam pri tem na upravičeno željo Prekmurcev, ki žele pečarstvo. Prekmurje ima za to potrebno glino in bi tvorilo tam pečarstvo, če bi se te stvari srečno poprijeli, veliki vir dohodkov za našo novo in lepo slovensko pokrajino.

Nova mi je šola za glasbila. To je potrebna stvar, ki ima svojo utemeljitev že v naravnem veselju značaju slovenskega ljudstva. Priporočam to šolo zlasti v pogledu na izdelovanje narodnih instrumentov, tamburice in harmonik. Mnogo bi še imel k proračunu glede VIII. poglavja pripomniti, toda po geslu, da je za malo denarja malo muzike, se omejujem samo še na dvoje ali troje stvari, ki se mi zde posebno važne.

Slovenski turizem se pri nas lepo razvija. Slovensko planinsko društvo vrši hvalevredno svojo dolžnost in predstavlja v svojem delovanju nosilca tujkega prometa, s katerim raste in pada veliki vir dohodkov slovenskega ljudstva. Tujsko prometne postavke so bile tako silno skrčene, da se je bati, da bo ta panoga občutno trpela. Predlagam, da se v ta namen, če je iz proračuna mogoče, porabi kak preostanek ali pa da se v ta namen spremeni kaka druga postavka.

Z uvedbo novega obrtnega zakona bo treba misliti na ustanovitev predpisanih obrtno-okrožnih združenj, pri čemer bo treba upoštevati geografske in gospodarske potrebe. Na prevelikem številu teh združenj bi mogel trpeti namen zakona in dobro zamišljene organizacije same ne bi predstavljale onega važnega faktorja, kakršnega je predvidel zakonodajalec. — V tem pogledu prosim in priporočam slavni kr. banki upravi, da stvarno presoja predloge glede novih obrtnih organizacij.

Končam s prošnjo, naj pride v prihodnjem letu pri poglavju VIII. zopet do izraza nezmanjšana dobrohotnost slavne kraljevske banske uprave v korist slovenski trgovini, obrti in industriji.

Obrtno gibanje v Ljubljani

Pri mestnem magistratu kot obrtni oblasti I. stopnje je bilo v januarju prijavljenih in v obrtni register vpisanih 52 novih obratov in trgovin. Izbranih pa je bilo 38. Tako veliko število novih prijav že dolga leta ni bilo. Novi obrtni zakon stopi v veljavo 10. marca. Zato obrtni oddelek pripravlja vse, da se sestavijo povsem novi sezname obrtov. Stari obrtniki bodo morali v 3 mesecih zamenjati svoje obrtne liste za nove.

FOTO-APARATE, očala, daljnogled, toplomere, ure in zlatino kupile najboljše pri strokovnjaku
FR. P. ZAJEC
Izprašen OPTIK in URAR, LJUBLJANA
Slavni trg 9 Ceniki brezplačno!

Mihelin Rud.:

Elektrotehnične obrti

Novi zakon o obrtih vsebuje v svojem petem oddelku tudi elektrotehnične obrti ter je radi tega naša dolžnost, da si oglemo ta oddelek podrobno, ker je ravno za naše razmere potrebno, da ugotovimo čemu je treba ugoditi in zadostiti, da bodo s stroko, ki je poznala do sedaj pri nas edinstveno zakonodajo, zadovoljni vsi, katerih se zakon tiče ali pa se jih bo tical v bližnji prihodnosti kot samostojnih mojstrov.

Imetniki dosedanjih elektrotehničnih koncesij so si pridobili iste potom znanja in prakse ter jim je obča upravna oblast podelila koncesijo za svobodno izvrševanje elektrotehničnih naprav v obsegu kot je to smatrala oblast za potrebno in sposobno z ozirom na predložena dokazila o usposobljenosti in praksi. Razlik nimamo v tem oziru do sedaj nobenih, kakor tudi oblasti po starem zakonu niso mogle tega vršiti, ker niso imele na razpolago tozadevnih zakonov. Z uveljavljenjem novega zakona o obrtih pa preneha izdajanje elektrotehničnih koncesij v tej smeri, kol se je to godilo do sedaj. Iz novega zakona je razvidno, da imamo v elektrotehnični stroki, odnosno spadajo k elektrotehničnim obrtom 1. vsa elektrotehnična in 2. vsa elektroinstalaterska dela.

Pretežna večina današnjih lastnikov elektrotehničnih koncesij v Dravski banovini pa je v rokah obrtnikov, ki so se ali izučili elektrotehničnega obrta ali drugega kovinskega, ali pa so imeli zadostno prakse, da jim je oblast podelila koncesije v meri in višini, kot so bila predložena tozadevna dokazila usposobljenosti.

Po novem obrtnem zakonu so pa razdeljena vsa elektrotehnična dela takorekoč na tri stopnje. V prvo stopnjo spadajo z ozirom na obseg izvršitev, elektro-strojni inženjerji; v drugo elektrotehniko in v tretjo elektroinstalaterji.

Nas, kot obrtnike zanimata v glavnem § 53. in § 57. v kolikor nas vsi paragrafi od 50—59 direktno ne zadevajo, in v kolikor ne določajo posameznih obsegov po zgoraj imenovanih stopnjah.

Zakon daje določene prednosti s tem, ko točno razlikuje obseg posameznih stopenj elektrotehničnih in elektroinstalaterskih del ter vrste usposobljenj za osebe, ki se hočejo in se bodo s temi deli v bodoče borile.

Kot obrtniki, katerim pripada po najvišji obrtniški izobrazbi le elektroinstalaterska obrt, moramo povdariti, da zakon zelo težko zadene elektroinstalaterje, katerim znatno zmanjšuje dosedaj dovoljeni individualno omežen delokrog baš s tem, ko jim dovoljuje za v bodoče samo izvedbe hišnih instalacij do 100 izvodov. Razume se, da lahko tolmačimo teh 100 izvodov po posameznem številu. Tako bi ostala pravica izvedbe vseh hišnih instalacij elektroinstalaterjem, bili bi pa izključeni od večjih del, kot na pr. šole, cerkve, večje zgradbe itd. Vsa ta dela so dosedaj prevzemali koncesijonirani elektroinstalaterji ali so po novem obrtnem zakonu znatno prikrajšani in jim v bodoče ne bo mogoče več prevzemati teh del.

Prepričani smo, da je v naši državi večina podjetij, ki se bavijo z električnimi instalacijami v rokah oseb, ki so se stroke izučile in po večletnem praktičnem delu končno osamosvojile ter so vsestransko v svoji stroki zadostno izvežbane.

Zelo malo število samostojnih elektrotehničnih podjetij pa je v rokah oseb, ki imajo po novem obrtnem zakonu predpisane zahteve, da morajo imeti ali fakultetsko ali srednje tehniško izobrazbo. In samo to število podjetij naj torej ima v bodoče pravico do izvedbe instalacij, katere so dosedaj izvrševali elektroinstalaterji.

Po § 57. bo težak udarec vsem onim podjetjem, ki so si pridobila tekem časa dober glas in velik ugled, kot solidna in strokovno usposobljena podjetja ter kot taka tudi že dosedaj izvedla veliko število raznovrstnih instalacij in naprav električnih central večjega obsega in katere izvedbe so napravljene strokovnjaško in po predpisih ter delujejo še vedno brezhibno.

Omeniti pa moramo tudi naše strokovno šolstvo, predvsem elektrodolovodsko šolo, katere ni Obrtni zakon upošteval tako, kot bi ji pristojalo z ozirom na njeno vzgojno stran in dejstvo, da mora biti že vsak izučen obrtnik — pomočnik preje kot more vstopiti v to šolo. Zakon pa predvideva in spozna to šolo le kot nekako učno dobo ter so absolventom ne vemo po

kateri krivdi tudi ugodnosti v novem obrtnem zakonu izpadle, ker se jih kratkoma prišteva k onim, ki so se obrta samo izučili. Prav tu je treba, da se popravi § 52. v toliko, da se njegova druga točka vnese tudi kot tretja točka k § 52. Da pa ne bo mogoče dobiti koncesije neupravičencem, smo pa mnenja, da to štiti dovolj predpisani strokovni izpit, ki ga je treba opraviti pred pristojno komisijo za poedino stopnjo elektrotehnične ali elektroinstalaterske obrti.

Novo Zveze in Strokovne zadruge elektrotehnikov-obrtnikov po banovinah, ki se bodo po novem zakonu ustanovile, imajo pa kot prvo nalogo ko stopijo v življenje, da dosežejo na merodajnem mestu dopolnitev teh §§ v toliko, da zaščitijo elektroinstalatersko obrt v našo korist. Naša zadruga koncesijoniranih elektrotehnikov za Dravsko banovino v Ljubljani ima pa sedaj kot ena prvih tudi to dolžnost, da podvzame mere in skupno z ostalimi elektrotehničnimi organizacijami v državi doseže popravek in dopolnilo k zakonu v tem smislu.

Organizacija praktičnih elektro- in strojnih tehnikov v Ljubljani »OPEST«

ima svoj V. redni občni zbor v nedeljo, dne 21. februarja ob 9. uri dopoldne v prostorih Zveze privatnih nameščencev v Delavski zbornici, vogelni vhod II. nadstropje. Z ozirom na važnost dnevnega reda in poročila funkcionarjev organizacije so vsi člani vabljeni, da se sigurno udeležijo tega zbora. Obenem so pa vabljeni, tudi vsi absolventi elektrotehnične in strojne delovodske šole a T. S. Š. v Ljubljani, ki še niso člani, da se zbora udeležijo vsled važnih poročil funkcionarjev odbora, da se tako prepričajo o potrebi organizacije, ki zastopa vse absolvente teh šol, brez izjeme in štiti njihove interese. Opozarjamo tudi vse brezposelne tovariše, da se zbora sigurno udeležijo vsled tega, da se pomenimo o zaposlitvah absolventov imenovanih dveh šol. Redni sestanki članstva organizacije so vsak četrtek od 18. do 20. v istem lokalu, kjer posluje tudi organizacijska strokovna knjižnica.

Borba za obliko opeke

V borbo, kakšna naj bo oblika zidakov, je posegel na sedanjem zasedanju banovinskega sveta tudi ban. svetnik g. Tavčar, ki je opisal prednosti dosedaj v naših krajih običajnega velikega formata in predlagal, naj predloži banovinski svet preko kr. banske uprave gradbenemu ministrstvu prošnjo, naj tega vprašanja še ne reši definitivno.

S tem vprašanjem pa se je bavil tudi Odesek opekarn Zveze industrijev. Ta odesek je na svoji seji 9. t. m. razpravljal o vprašanju novega formata opeke zlasti z ozirom na odpor, ki se je v nekaterih krogih pojavil proti uvedbi novega malega formata.

Odesek opekarn ne smatra za primerno, da bi se spuščal v javno polemiko o umestnosti ali neumestnosti uvedbe novega formata zidakov, ker je to vprašanje že rešeno z naredbo g. ministra za gradbe z dne 13. januarja t. l. Glede na časopisna poročila o razpravi v sekciji Udruženja inženjerjev in arhitektov pa mora odesek opekarn ugotoviti, da vsebujejo nekatere stvarne navedbe, ki niso točne.

Predvsem je netočna trditev, da je naša opekarska industrija kartelirana. Odesek opekarn ugotavlja, da opekarn v naši državi niso kartelirane.

Nadalje s v onih poročilih navaja kot argument proti uvedbi novega formata, da bodo veliki obrti format na svojih strojih lahko avtomatično spremenili, dočim bo to pri manjših obratih, ki delajo z modeli, nemogoče oziroma bo zahtevalo novih velik stroškov. Odesek opekarn ugotavlja, da je tak argument povsem ničev, ker je preureditev od starega na novi format tako pri velikih kakor pri malih obratih zvezana s prav malenkostnimi izdatki, ki resno sploh ne prihajajo v poštev.

Čitajte in širite naš list!

Novi izjave za skupne zbornice

V nedeljo 14. t. m. so bila sledeča obrtniška zborovanja:

1. Zborovanje skupne obrtne zadruge v Logatcu — zbor se je izrekel za skupne zbornice.

2. Zborovanje rokodelske obrtne zadruge v Celju — zbor se je izrekel za skupne zbornice.

3. Zborovanje čevljarke zadruge v

Kostanjevici — zbor se je izrekel za skupne zbornice.

4. Zborovanje krojaške zadruge v Zagorju — zbor se je izrekel za skupne zbornice (to zborovanje se je vršilo 15. t. m.).

V Brežicah je zborovala čevljarke zadruge — sklep je bil po zakonu neveljaven.

Natančnejša poročila o teh zborovanjih bomo objavili v prihodnji številki

Popis davčnih zavezancev

Zadnje tedne je bilo med davčnimi zavezanci precej vznemirjenja zaradi popisnih pol, ki so jih prejeli od občin v zvezi s popisom davčnih zavezancev, ki se ima v smislu § 110. zakona o neposrednih davkih izvršiti vsako leto do konca februarja. Tiskovina, kakršna je bila n. pr. v Ljubljani dostavljena strankam, posega globoko v zasebno življenje. Po tej tiskovini je treba navesti, koliko plačuje davkoplačevalec najemnine za zasebno stanovanje, koliko članov družine vzdržuje, koliko ima hišnih poslov, koliko znaša plača tem poslom, kakšne nepremičnine ima in kje, ali ima še druge viire dohodkov in koliko mu donosajo, koliko ima dohodkov iz obresti in rent, koliko je plačal v preteklem letu davka in doklad, ali je družabnik kakega podjetja, ali oddaja opremljene sobe v najem in za koliko, dohodke članov družine itd.

Popis davkoplačevalcev je bil prejšnja leta mnogo enostavnejši. Bil je res popis v pravem pomenu besede in nič drugega, saj je zahteval poleg imena, priimka in stanovanja samo še podatke o tem, kakšen je obrat ali samostojen poklic, ki ga izvršuje davčni zavezanec, koliko ima nameščenec v svojem obratu in ali ima dohodke v obliki obresti ali rente, odnosno ali daje zemljišče v zakup, komu in za koliko.

Če primerjamo oba popisa, vidimo, da stavlja novi formular na davkoplačevalca velike zahteve, ki niso v skladu z besedilom pravilnika k členu 110. zakona o neposrednih davkih. Pravilnik pa pravi k temu členu med drugim, »da ima ta popis služiti davčnemu oblastvu kot pripomoček za kontrolo ali so vse osebe, ki morajo po zakonu predlagati davčne prijave, izpolnile to davčno dolžnost«. Dalje pravi pravilnik, da obsega popis v glavnem osebe, ki so zavezane pridobnini in davku na rente. Popisovanje imajo izvršiti občinski organi tako, da hodijo od hiše do hiše. Vsaka oseba, ki si služi samostojno in je zavezana pridobnini ali davku na rente, se mora popisati, pri čemer je treba obračati posebno pozornost na osebe, ki imajo obrate brez stalnega lokala ali izvršujejo poklic brez stalnega lokala. Popisovanje pa se izvrši na obrazcu, ki je predpisan v pravilniku. Ta obrazec vsebuje vprašanja kakršna so bila doslej stavljenja pri popisu davčnih zavezancev.

Novi davčne prijave so se pojavile preko noči, ne da bi se predhodno spremenil pravilnik k zakonu o neposrednih davkih. Zato je gotovo umestno vprašanje, ali so davkoplačevalci dejansko dolžni izpolniti ona vprašanja v popisu, ki niso v skladu s pravilnikom. Nadalje je vprašanje, ali je občinski organ, ki sprejema izpolnjene popisne pole, upravičen zavračati sprejem popisne pole, če ni n. pr. izpolnjena rubrika o višini najemnine (kakor na primer v Ljubljani), ne glede na to, da je tudi na sami popisni poli tiskano navodilo, da se bo kazensko postopalo le »proti onim, ki ne bi vrnili pole v navedenem roku ali bi navedli napačne podatke«. Vprašanje pa je tudi, če je v zakonu o neposrednih davkih sploh podana osnova za kaznovanje v zvezi z vlaganjem popisnih pol, ko govorita zakon in pravilnik vendar le o popisu, ki ga imajo izvršiti občinski organi, ne pa o vlaganju prijav.

Kakor je podoba, hoče finančna uprava z dopolnitvijo vprašanj pri popisu predvsem doseči povišanje povprečnega ocenjenega dohodka za odmero pridobnine. Menda je namen usmeriti priredbo pridobnine na ocenjevanje dohodkov po zunanjih znakih. Davčna uprava si v tej smeri gotovo obeta večje uspehe za pridobnino. Nova vprašanja, ki se stavlajo na davkoplačevalca naj nudijo davčnim upravam podlago za predlaganje višje osnove za odmero pridobnine. Brez spremembe zakona o neposrednih davkih in njega pravilnika pa to ne gre.

Končno je treba še pripomniti, da je itak vsak davkoplačevalec, ki ima dohodke, podvržene kakemu neposrednemu davku, dolžan vsako leto te dohodke prijaviti. V nasprotju z duhom in strukturo zakona o neposrednih davkih pa bi bilo, če se isti podatki zahtevajo tudi ob priliki popisa davkoplačevalcev, ki mora ostati le popis in nič drugega.

O nevarnosti električnega toka

Dostikrat čitamo v časopisih, da se je dogodila nesreča radi električnega toka. Ponesrečil se je monter pri svojem delu v električni centrali, ponesrečili so se ljudje doma pri uporabi električnih aparatov ali pa celo pri poslušanju radio-prenosa po slušalkah. Po vsaki taki nesreči se nehoče vprašamo, kje tiči vzrok, da so nesreče radi električnega toka še razmeroma tako pogoste. Ali je kriva neprevidnost?

Vedeti moramo predvsem, kdaj nam preti nevarnost in kdaj moramo biti previdni. Vedeti moramo, v katerem oziru je električni tok nevaren. Slišali smo že vsi o visoki napetosti in vsi vemo, da je sigurno smrtonosen dotik žice, katera vodi električni tok visoke napetosti. Kljub temu pa vemo, da so se dogodile smrtne nesreče tudi pri nizki napetosti 220 voltov, s katero imamo običajno opraviti. Tudi pri še nižjih napetostih do 40 voltov navzdol so se že pripetile nesreče, ki so se končale s smrtno ponesrečenca. Kje je tedaj meja nevarnosti?

Smrt ne nastane radi napetosti, temveč radi toka, ki gre skozi telo. Tok teče samo pod vplivom napetosti in imeti mora na razpolago pot, po kateri naj teče. Če stoji človek na zemlji in se dotakne električnega vodnika, žice, katera je pod napetostjo, ima električni tok na razpolago sledečo pot: od žice skozi telo do zemlje. Razume se, da teče tok po zemlji še naprej do centrale oziroma do stroja v centrali in potem po žici zopet do našega telesa. Ima tedaj sklenjeno pot pred seboj. Velikost toka je merodajna. Če prekorači tok gotovo vrednost, je človeku nevaren. Od česa pa odvisi jakost toka?

Elektrotehnika uči, da je električni tok tem večji, čim večja je napetost in čim manjši je upor na poti, po kateri mora tok teči. Poleg napetosti je tedaj upor jako važen.

Z rokavicami iz gume lahko primemo električno žico, katera je pod napetostjo, razen če ni napetost previsoka. Tok ne more teči skozi gumijasto rokavico, ker guma v električnem smislu dobro izolira. Če pa primemo z golo roko, bo lahko tekel večji ali manjši tok, ker koža na roki ne izolira v taki meri. Tudi notranjost človeškega telesa vodi dobro električni tok, kakor pač vsaka tekočina oziroma voda. Večji upor proti prehodu električnega toka daje samo površina telesa, to je koža. Toda tudi upor se lahko spreminja, in sicer odvisi predvsem od vlage. Popolnoma suha koža razmeroma dobro izolira, vlažna pa velika manj. Od velikega vpliva je tudi stanje obutve. V slučaju, kadar imamo premočene čevlje, je prehodni upor jako majhen in nevarnost je velika, posebno če so tla tudi vlažna.

Vlažnost človeške kože je jako različna. Individualna vlaga določa, v kaki meri je posameznik sprejemljiv za električne nesreče.

Električni tok, ki teče v slučaju dotika z žico skozi naše telo, odvisi ne samo od upora kože, temveč tudi od prehodnega upora obutve in tal. Skalnata tla slabo vodijo električen tok, vlažna zemlja pa jako dobro. Stojec na suhem s suhimi čevlji ne bomo dosti občutili dotika z električno žico, katera je na primer pod napetostjo 220 voltov. Če bi pa imeli v danem primeru vlažne čevlje in roke in bi stali na vlažnih tleh, bi nas gotovo streslo in bi bile posledice eventualno tudi najhujše. Tako si lahko razlagamo, da je včasih tudi prav nizka napetost smrtno nevarna. Zamislimo si, da stojimo v kopalni banji in se slučajno dotaknemo električne žice. Prehodni upor kože na roki je v danem slučaju jako majhen, ker je koža od

vode premočena. Po vodi v banji in po odvodnem cevovodu smo direktno zvezani z zemljo. Na ta način električni tok ne najde značnega upora in dana napetost bo povzročila, da teče prav velik tok skozi telo, kateri povzroči smrt. Opisani slučaj prav lahko nastopi. Po nesrečnem naključju se lahko pokvari na rimer električno stikalo, tako da se zlomi pokrov in so kontakti goli. Novi predpisi zato ne dovoljujejo, da bi bilo stikalo montirano tako, da je dosegljivo iz kopalne banje. Radi tega j namestiti stikalo sedaj običajno izven koalnice, ali pa visoko pod stropom in se dejstvuje s pomočjo vrvice.

Kadarkoli imamo opraviti z električnim tokom, moramo biti previdni. Stikala, električne aparate prijemajmo vedno le s suhimi rokami. Vlaga je sploh sovražnica vseh električnih naprav in zato imejmo električne aparate vedno na suhem. Instalacije naj bodo solidno izvršene in le z najboljšim materialom, ki odgovarja danim predpisom. Vklalne puše na primer so pravilno tako urejene, da ni mogoče vtakniti samo enega pola vtičala. V takem slučaju bi bilo namreč mogoče, da dobimo zvezo z napetostjo po aparatu, ki se naj priklupi, in po drugem polu vtičala, če se ga slučajno dotaknemo. Električna instalacija naj bo vedno v redu in varovalke pravilno nameščene. Nevarno je popravljati varovalke ali jih premosliti z debelejšo žico. Posebno se mora paziti na priključne vode likalnikov, namiznih svetilk, kuhalnikov itd., ker se večkrat zgodi, da se odrgnejo v taki meri, da se vidi gola bakrena žica. Razume se, da je ta priključni vod nevaren in se mora takoj zamenjati z novim.

V slučaju nesreče radi električnega toka pa preti nevarnost tudi rešitelju. Ne smemo ponesrečenca brez nadaljnje priskočiti na pomoč. Najboljše je, če pokličemo elektrotehnika, ki mora skrbeti za to, da prekine vsako zvezo med ponesrečencem in žicami, ki so pod napetostjo. Če se je ponesrečenec onesvestil, poklič mo takoj zdravnika in naj se začne takoj z umelnim dihanjem, s katerim se ne sme prenehati pred potekom nekaj ur. (Po „Sloven-u“.)

Občni zbor Slovenskega obrtnega društva v Mariboru

Pretekli ponedeljek je imelo Slovensko obrtno društvo v Mariboru svoj občni zbor. Zborovanja se je udeležil tudi obrtni nadzornik g. Založnik, ki je zborovalcem obrazložil razne važne točke novega obrtnega zakona in naglašal potrebo ustanovitve Obrtne srednje šole v Mariboru. Nato so sledile volitve novega odbora, pa so bili izvoljeni: za predsednika g. Fran Novak, za podpredsednika g. Sojč, za odbornike pa: Josip Sulič, Ivan Kvas, Franjo Špes ml., Emanuel Ilih, Justin Gustinčič, Rajko Zotter, Miha Vahtar in Josip Volčič. Za predsednika razsodišča je bil izvoljen g. Fran Bureš, v nadzorni odbor pa gg. Jemec in Šabeder.

Obrtniški kredit pri Zanatski banki kraljevine Jugoslavije

V naši državi je obrtniški stan poleg kmetijskega najvažnejši činitelj v našem narodnem gospodarstvu. Nad 200 tisoč obrtnikov ustvarja v naši državi s pridnimi rokami in tehničnimi pripomočki nešteto življenjskih potrebščin in ta domača produktivnost mnogo pripomore k naši gospodarski neodvisnosti od inozemstva in mnogo koristi našemu narodnemu gospodarstvu vobče.

Zamisliti si je treba, kako bi izgledala naša trgovinska bilanca, ako bi se tisoči teh raznih izdelkov, ki jih izdelujemo doma, uvažali iz inozemstva v našo državo. Naša trgovinska bilanca bi v tem primeru izkazovala tako pasivnost, da o kakem narodnem gospodarstvu Jugoslavije sploh ne bi bilo mogoče govoriti. Napredovanje obrtniškega stanu je torej v največjem interesu državne gospodarske politike same. Država z vsemi mogočimi sredstvi, kakor zaščitnimi carinami, obrtnimi šolami, strokovnimi tečajji, podpiranjem zadrugarstva itd. trajno vodi račun o napredku obrtništa.

Za napredek obrtništa pa ne zadoštuje samo trezen razum in pridne roke, potrebno je iti z duhom časa in uvesti modernizacijo v obrat za čim racionalnejšo in konkurenco zmožnejšo produkcijo in razpečavanje izdelkov po uspešnih trgovskih načelih. Vsi ti momenti pospešene produkcije in pravilne prodaje kapital. Malo je premoženjskih obrtnikov, ki zmorejo lastna sredstva za po-

Tečaj za avtogensko varjenje v Celju

Mariborska poslovalnica za pospeševanje obrti priredi v Celju tečaj za avtogensko varjenje pod vodstvom inženerja Kneza iz Ruš. Tečaj se prične 29. t. m. in bo trajal 10 dni. Tečaja se lahko udeležijo mojstri mehaniške, elektrotehnične, posebno pa kovaške stroke. Prijave naj udeleženci pošljejo preko pristojnih obrtnih zadrug do 22. t. m. na naslov: Zavod za obrt pri Zbornici za TOI, poslovalnica v Mariboru (sresko načelstvo, kjer se dobe tudi vsa potrebna pojasnila).

Naraščanje insolvent

Po podatkih, ki jih je pravkar objavila splošna državna statistika o številu konkurzov in poravnalnih postopanj v januarju, smo imeli v tem mesecu nič manj kakor 185 insolvent nasproti 173 v decembru, 156 v novembru, 118 v oktobru in 114 v septembru. V letošnjem januarju smo imeli še enkrat toliko insolvent kakor lani v januarju (90) in trikrat toliko kakor v januarju 1929/33. Od skupnega števila v januarju zabeleženih insolvent jih odpade 74 na konkurze (lani v januarju 35) in 111 na prisilne poravnave (lani 55). Na posamezne banovine se januarske insolvente razdelijo tako-le na konkurze in poravnave (v oklepajih odgovarjajoči podatki za januar preteklega leta): dravska banovina 10 + 17 (5 + 7), savska 8 + 32 (4 + 13), dunavska 15 + 26 (12 + 26), vardarska 12 + 1 (3 + 0), vrbaska 1 + 9 (0 + 0), drinska 8 + 7 (3 + 6), zetska 2 + 4 (2 + 1), moravska 8 + 1 (4 + 1), primorska 7 + 7 (0 + 0) in področje Beograda 3 + 7 (2 + 1). V dravski banovini smo imeli torej v januarju vsega 27 insolvent nasproti 12 v preteklem januarju.

Kubična računica

KUBIČNA RAČUNICA za remeljne, žagalice (deske), plohe, polmorale, morale, madrierje, tavolete in testone. — Sestavil Mirko Logar. 312 strani, cena 45 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Kako velikega pomena za naše kmetijstvo in lesno gospodarstvo je te vrste pripomoček, pričajo vsakdanja povpraševanja po te vrste računici. Vsi trgovci, posebno pa kmetijski gospodarji, bodo z veseljem segli po njej, saj si bodo prihranili na podlagi izračunanih tabel tako na času kakor na sigurnosti računa. Tabele vseh lesnih izdelkov so tako enostavno in pregledno sestavljene, da so vsa nadaljnja navodila odveč, prodajalcu ali kupecu je le treba da pomnoži za določeno mero izkazano kubično vsebino s številom desk in plohov, ki jih prodaja ali kupuje, pa že ima kubično množino vsega blaga. Ker je knjižica res praktično sestavljena, jo toplo priporočamo vsem posetnikom gozdov in lesnim trgovcem.

speševanje obrta, vsi drugi pa so navezani na dosego tujih denarnih sredstev, to je: kredita.

Obrtniški kredit je bil skozi dolga leta nereseno vprašanje; s tem so se bavili najodličnejši obrtniški organizatorji. Obrtniški stan pa je v splošnem ekonomsko slab in brez tuje pomoči ni mogel dati zadostnega temelja za lastne denarne ustanove. Bili so razni poskusi z obrtnimi kreditnimi zadrugami, ki pa vsled pomanjkanja hrbtnice, t. j. močnega centralnega denarnega zavoda, ki bi jim lahko prožil zadostna denarna sredstva, niso uspeli. Tako naš obrtnik ni imel svojega denarnega zavoda, kakor jih imajo n. pr. kmečki in drugi stanovi ter je bil navezan na uvidenost raznih denarnih zavodov in ustanov, od katerih so nekateri imeli za obrtniške potrebe razumevanje, drugi pa tudi ne.

Vedno bolj se je občutila potreba, da dobi številno naše obrtnišvo svojo lastno denarno ustanovo, ki naj bi organizirala obrtniški kredit po vsej državi. Ker obrtniški stan, kakor že omenjeno, ni mogel dati zadostne finančne podlage za ustanovitev velikega centralnega zavoda za organizacijo obrtniškega denarstva, je kraljevska vlada z zakonom z dne 30. januarja 1926 sklenila ustanoviti Zanatsko banko kraljevine Jugoslavije ter ji pripomoči s tem, da jo je oprostila plačevanja davkov, dovolila razne taksne olajšave ter sama

prispevala k osnovni glavnic 30 milijonov dinarjev. Na ta svoj delež se je tudi odrekla pravici do izplačila dividende.

Delniška glavnic Znanatske banke kraljevine Jugoslavije znaša 75.000.000 dinarjev in je razdeljena na 375.000 delnic po nominalnih 200 dinarjev. Država je udeležena s 40%, obrtniki, obrtne zadruge in ustanove z 51% in s preostankom od 9% pa prijatelji obrtništva.

Poslovanje banke se je v prvih štirih letih zelo hitro razvijalo in s posebnim organizacijskim sistemom doseglo v tem času naravnost ogromne uspehe.

Pri podeljevanju kreditov presojava denarni zavodi običajno v prvi vrsti ekonomsko sposobnost prosilca in v drugi vrsti šele tehnično in moralno kvalifikacijo. Naše obrtništvo pa more le v redkih primerih nuditi z nepremičnim imetjem zadostno pokritje za potrebna posojila, zato Znanatska banka pri podeljevanju kreditov upošteva tudi poštenost in marljivost posojiloprosilca.

V prvih štirih letih poslovanja je banka odobrila 24.969 kreditov obrtnikom iz 905 različnih krajev v skupnem znesku 303.728.801 Din. Da je bilo to veliko delo v razmeroma kratkem času izvršeno, je banka organizirala cenzurne odbore pod okriljem obrtnih organizacij, katerih je danes 291.

Ako bi obstojale obrtne kreditne zadruge, katere se že uspešno uveljavljajo v južnih krajih naše države, bi banka lahko izvedla organizacijo obrtniškega kredita potom teh zadrug, katerim bi stavljal na razpolago potrebna sredstva za nadaljnje kreditiranje obrtništva v posameznih krajih. To bi bil najidealnejši in tudi najbolj praktičen način organizacije obrtniškega kredita, ki je v zakonu o Znanatski banki tudi predviden.

Z ustanovitvijo Znanatske banke je nastal preokret za organizacijo obrtniškega kredita, za Dravsko banovino pa zlasti z ustanovitvijo njene podružnice v Ljubljani, ki je začela poslovati 2. maja 1931.

Da bi se moglo obrtništvo, bivajoče izven sedeža ljubljanske podružnice Znanatske banke pri isti s čim manjšimi stroški posluževati kredita, se organizirajo cenzurni odbori pod okriljem obrtnih organizacij. Dosedaj je na področju podružnice osnovanih 20 cenzurnih odborov, in sicer v naslednjih krajih: Bled pri Kolektivni obrtni zadrugi, Brežice pri Slovenskem obrtnem društvu, Črnomelj pri Zadrugi obrtnikov, Dravograd pri Skupni obrtni zadrugi, Jesenice pri Društvu obrtnikov, Laško pri Obrtnem društvu, Litija pri Zadrugi kovinarjev, Ljutomer pri Slovenskem trgovskem in obrtnem društvu, Dol. Logatec pri Obrtni zadrugi rokodelskih in dopuščenih obrtov, Maribor pri Splošni zvezi obrtnih zadrug, Novo mesto pri Obrtnem društvu, Ptuj pri Obrtnem društvu, Radeče pri Kolektivni zadrugi obrtnikov, Ribnica pri Čevljarški zadrugi, Šoštanj pri Obrtni zadrugi oblačilnih strok, Št. Vid nad Ljubljano pri Obrtni zadrugi lesnih strok, Zagorje pri Obrtnem društvu, Prevalje pri Skupni obrtni zadrugi, Žiri pri Strokovni zadrugi čevljarjev.

Na te cenzurne odbore se obrtniki obračajo za doseg kredita, katerim predložijo prošnjo za kredit na posebni bančni tiskovini. Cenzurni odbor presodi kreditno sposobnost posojiloprosilca in njegovih porokov ter prošnje, opremljene z odgovarjajočim predlogom pošlje podružnici v Ljubljani, ki jih sproti tedensko rešuje.

Ta sistem reševanja kreditnih prošenj iz zunanjih krajev se je izkazal kot najbolj primeren ter so obrtne organizacije to sodelovanje z banko drage volje prevzele.

Znanatska banka je bila v smislu zakona ustanovljena za napredek obrtništva, zaradi česar se dovoljujejo kre-

diti izključno le obrtnikom, ki imajo obrtni list in obrt izvršujejo.

Znanatska banka kljub krizi na denarnem trgu in v nameri tudi v sedanjem težkem času pomagati obrtnikom, odobriva in izplačuje posojila, in sicer po naslednji skali:

1. obrtnikom brez delnic ZB do največ Din 15.000;
2. obrtnikom delničarjem ZB do 10 delnic Din 25.000;
3. obrtnikom delničarjem ZB od 11 do 25 delnic Din 40.000;
4. obrtnikom delničarjem ZB od 26 do 50 delnic Din 60.000;
5. obrtnikom delničarjem ZB od 51 do 75 delnic Din 80.000;
6. obrtnikom delničarjem ZB preko 75 delnic Din 100.000.

Podeljuje:

a) **menična posojila** za dobo 30 mesecev proti odplačevanju v desetih enakih tromesečnih obrokih in obresti;

b) **kredite v tekočem računu** večjim obrtniškim podjetjem od 25.000 Din naprej.

Za kritje posojil se mora izročiti tromesečne, odnosno blanko menice s podpisom posojiloprosilca in dveh porokov (žirantov). Ako je žena posojiloprosilca posestnica, se sprejme za poroka. Za intabulirana posojila zadostuje podpis dolžnika in njegove žene, če je oženjen.

Prošnja za kredit mora biti napisana na tiskovini, ki je ljubljanskim obrtnikom pri banki na razpolago, zunanji obrtniki pa prejmejo isto pri svojih cenzurnih odborih.

V krajih, kjer cenzurni odbori še niso osnovani, se interesentom za posojila pošlje brezplačno tiskovina »Prošnja za posojilo« in sporoče vsa podrobna pojasnila.

Obrestno mero za posojilo določa na predlog bančnega upravnega odbora gospod minister za trgovino in industrijo ter znaša sedaj 11%. Pri izplačilih kreditov se ne zaračunava nobenih upravnih stroškov, razen minimalnih stroškov za izdano poštino in tiskovine.

Podružnica je uvedla obveščanje dolžnikov o zapadlosti plačila, odnosno odplačil menic. Pošlje jim vzorce za pravilno izstavitve menice in vsa potrebna navodila, tako da lahko vsak obrtnik na najenostavnejši način in v najkrajšem času dobi potrebno mu posojilo.

Obrtniki in obrtne organizacije vlagajo svoje prihranke v Znanatsko banko, ki nudi največjo varnost in najugodnejše obrestovanje za vloge in s tem pomagajo onim obrtnikom, ki potrebujejo kredit. Rentni davek na vloge plača banka iz svojega. Hranilne vloge kakor tudi vloge na tekoči račun se lahko nalagajo po poštinih položnicah, katere stavlja banka interesentom na zahtevo brezplačno na razpolago.

Za vloge na hranilne knjižice in tekoči račun se plačujejo naslednje obresti:

5% za nevezane vloge na obrtniških in drugih tekočih računih, s katerimi se more prosto razpolagati z dvigi v gotovini in nakazili;

6% za nevezane vloge po tekočih računih in vložnih knjižicah, za katerih povračilo veljajo pogoji, natisnjeni v bančnih vložnih knjižicah;

6¹/₂% za vloge, vezane na 6 mesecev;

7% za vloge, vezane na eno leto.

Obrtništvo naj se zaveda velike pridobitve, ki jo je doseglo z ustanovitvijo podružnice Znanatske banke kraljevine Jugoslavije v Ljubljani ter naj se z upanjem poslužuje denarnega zavoda, katerim je izključno namenjen. Zaradi tega mora biti eno največjih zanimanj obrtništva, da se svojega zavoda poslužuje, ga jači do one trdnosti in moči, ki mu pripada po njega pomenu za obrtniški stan. Le na ta način bo obrtništvo Dravske banovine poskrbelo, da bo ta pridobitev trajna, obenem pa bodoči steber obrtniške gospodarske neodvisnosti.

Dobave

Splošni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave 30.000 komadov kuvert. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državne železnic Vreš sprejema do 23. februarja t. l. ponudbe glede dobave 30.000 kg pšenične moke; do 24. februarja t. l. glede dobave 100 litrov špirta; do 2. marca t. l. pa glede dobave 370 komadov plinskih cevi. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 27. februarja t. l. se bo vršila pri komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ustmena licitacija glede dobave mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI, pogoji pa pri isti komandi.)

Dne 2. marca t. l. se bo vršila pri komandi III. armijske oblasti v Skoplju ustmena licitacija glede dobave 20.000 m³ drv. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave 250 parov cevelj za pepelarje.

Direkcija drž. rudnika Banja Luka sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave instrumenta za merjenje izolacije.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave 39 komadov kotlovnih in 2 komadov podpornih cevi.

Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave manesmanovih cevnihek jeklenih kolen.

Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 5. marca t. l. pri Direkciji drž. železnic v Subotici glede dobave 320.000 kg portland-cementa; do 8. marca t. l. pa glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala. — Dne 16. in 18. marca t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu glede dobave raznega papirja. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 2. marca t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Uprave državnih monopolov v Beogradu ofertna licitacija glede dobave 50.000 komadov motvoza. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 29. februarja t. l. ponudbe glede dobave 140 m³ jamskega lesa, 150 komadov kalipatrov, 1000 kg rafiniranega destilata mineralnega olja, 200 m manesmanovih cevi in 10 kolen za iste. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dne 9. marca t. l. se bo vršila pri Direkciji drž. železnic v Subotici ofertna licitacija glede dobave materiala za gornji ustroj. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji in seznam materiala pa pri isti direkciji.)

Dobava smučarskih čevljev se bo vršila potom ustmenih licitacij in sicer: dne 20. februarja pri III. oddelku Zavoda za izdelavo vojaških obk v Zagrebu; dne 22. februarja pa pri Komandi Dravske divizij-

ske oblasti v Ljubljani. (Oglas in natančnejši podatki so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dobava pekovskega orodja. Dne 22. februarja t. l. se bo vršila pri komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba glede dobave pekovskega orodja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 29. februarja t. l. ponudbe glede dobave 320 m manesmanovih cevi ter flanš za iste. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dne 15. marca t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije drž. železnic v Ljubljani ofertna licitacija glede dobave materiala za gornji ustroj (drsalniki, pričvrstila, plošče, ojstrine, drogi, korenice, tirni prerezi, kretnice). (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Dobava mesa. Ministrstvo vojske in mornarice, ekonomski oddelek v Beogradu razpisuje ustmene licitacije za dobavo mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra 1932, ki se bodo vršile v dneh 23., 25., 27. in 29. februarja 1932. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Oddaja zakupa in zgradbe buffeta na postaji Krapina se bo vršila potom ofertne licitacije dne 23. marca t. l. pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Oddaja zakupa in zgradbe kolodvorskega buffeta na postaji Grosuplje se bo vršila potom ofertne licitacije dne 21. marca t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji in načrti pa pri isti direkciji.)

Oddaja zakupa buffeta na postaji Rakek se bo vršila potom licitacije dne 23. marca t. l. pri Direkciji drž. železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni direkciji.)

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. februarja t. l. ponudbe glede dobave 120 kg litine in 6 kg pakfong pločevine. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Banja Luka sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave naprave za odstranjevanje prahu iz električnega motorja. (Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 4. marca t. l. se bo vršila pri odseku za nabavo Ministrstva saobračaja, pošte, telegrafa in telefona v Beogradu ofertna licitacija glede dobave naprave za jačanje telefonskih pogovorov. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem odseku, Beograd, Palmotićeve ul. 2.)

Dne 21. marca t. l. se bo vršila pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju ustmena licitacija glede dobave 26.000 kg petroleja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Izdajatelj: Zavod za pospeševanje obrtništva Zbornice za TOI v Ljubljani (odgovoren Milko Krapež).

Za uredništvo odgovoren: dr. Josip Pretnar. Tiska tiskarna Merkur v Ljubljani (za tiskarno odgovoren Otmar Mihálek).

I. SLANOVIC

splošno ključavničarstvo
Ljubljana, Gajeva ul. 2

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Specijelno za delikatesna in slaščičarska namizna in izložbena stojala iz mēdenine ali železno poniklovana.

IV. BRUNČIČ

stavbeni in pohištveni pleskar in ličar. — Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom

LJUBLJANA
KOLODVORSKA ULICA 28
Cene zmerno, delo solidno, postrežba točna!
TELEFON ŠTEV. 34-76

Za:
**DOM,
OBRT
in
INDUSTRIJO**

DÜRKOPP
ŠIVALNI STROJI

ZALOGA:
LUDV. BARAGA
LJUBLJANA
SELENBURGOVA ULICA 6
TELEFON 29-80